

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Česká Lípa 25. 7. 2011
Č. j.: SRS 046155/2011

Oblastní odbor SRS

Pražská 765

440 01 Louny

Zpráva č. 15 Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 11. 7. - 24. 7. 2011

1. Počasí

Od počátku sledovaného období bylo letní počasí s lokálními bouřkami a s denními teplotami v rozmezí od 20°C do 29°C a nočními teplotami v rozmezí od 10°C do 15°C. Od 20. 7. došlo k prudkému ochlazení, až na cca. 13°C ve dne a 7°C v noci a následnému mírnému oteplení na 19°C v úplném závěru sledovaného období. Srážky přecházely nerovnoměrně přes celé území severních Čech ve formě lokálních bouřek. V období ochlazení zasáhly celé území srážky ve formě silného vytrvalého deště, který zvedal nebezpečně hladiny potoků a řek především v severních oblastech Libereckého kraje, kde např. meteostanice SRS Chrastava udává 134 mm srážek ve dnech 20. 7. - 22. 7.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Ve všech oblastech začala sklizeň obilovin a řepky, výrazný déšť od 20. 7. sklizeň na zbytek období téměř zastavil. Průběžně se sklízí brambory, kořenová a košťálová zelenina, okurky, rajčata, cibule, dokončila se sklizeň česneku. V sadech začala sklizeň raných odrůd švestek na Litoměřicku a višni u velkopěstitelů na Turnovsku. Dokončují se sklizně I. sečí TTP ve vyšších polohách. Pokračuje aplikace chemických přípravků na podporu dozrávání u obilovin a řepky v méně příznivých oblastech a stále probíhá fungicidní a insekticidní ochrana pozdních odrůd brambor, chmele, révy a jablek.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 85-87 BBCH)

V okrese Děčín (Filipínky, 15. 7. a 22. 7.) byl v klasech zjištěn střední výskyt tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*), žluté rzivosti pšenice (*Puccinia striiformis*) a silný výskyt černí (*Alternarium spp.*).

JEČMEN JARNÍ (RF 85 BBCH)

Střední výskyt hnědé rzivosti ječmene (*Puccinia sessilis*) v klasech byl pozorován v okrese Ústí nad Labem (Velké Březno, 20. 7.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF79-87BBCH)

Zjištěn silný výskyt černě řepkové (*Alternaria brassicae*) v okrese Liberec (Krásný Les, 12. 7., Chrastava, 19. 7.) a střední výskyt v okrese Česká Lípa (Ramš, 13. 4.).

Zjištěn silný výskyt fomového černání stonku (*Leptosphaeria maculans*) v okrese Liberec (Chrastava 19. 7.).

Zjištěn střední a silný výskyt **hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*)** v okresech Česká Lípa (Ramš, Kravaře 13. 4.), Děčín (Bynovec a Brložec, 15. 7.) a Semily (Volavec, Blatec, 19. 7.).

Zjištěn silný výskyt **plísňě šedé (*Botryotinia fuckeliana*)** na stoncích i šešulích v okrese Liberec (Krásný Les, 12. 7., Chrastava, 19. 7.) a střední výskyt na stoncích v okrese Děčín (Bynovec a Brložec, 15. 7.).

Zjištěn střední výskyt **verticiliového vadnutí řepky (*Verticillium spp.*)** v okrese Česká Lípa (Ramš, 13. 4.).

Zjištěn silný výskyt **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** v okrese Liberec (Krásný Les, 12. 7.).

SLUNEČNICE (RF 59-61 BBCH)

První výskyt **hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*)** byl pozorován v okrese Louny (Libořice, 15. 7.).

MÁK (RF 64 BBCH)

V okrese Litoměřice (Chotěšov, 13. 7.) byl zjištěn první výskyt larev **krytonosce makovicového (*Neoglocianus maculaalba*)** v makovicích a 18. 7. již střední výskyt tohoto patogena v makovicích.

*Na makovicích tmavé jizvy nebo kruhové otvory. Povrch stonku zjizven podlouhlými brázdami. Semena uvnitř částečně nebo úplně zničena larvami. Larvy vyžirají vnitřní přepážky makovic a tvoří se semena. Krytonoscem poškozené makovice bývají druhotně napadány bejlomorkou makovou a houbou *Helminthosporium papaveris*.*

Vhodné chemické ošetření lze aplikovat pouze před květem, ve fázi háčkování až objevení se prvních kvítků.

LUSKOVINY

HRÁCH (RF 77-79 BBCH)

Zjištěn střední výskyt **hnědé strupovitosti hrachu a suché kořenové spály (*Mycosphaerella pinodes*)** v okrese Liberec (Chrastava, 13. 7.).

Zpočátku hojné, drobné (tečkovité), černohnědé, nekrotické skvrny. Později se skvrny dále zvětšují, splývají, přičemž dochází k hnědnutí a zasychání celých částí rostlin.

Používání zdravého, uznaného osiva. Osev hostitelských rostlin s 4-5letými přestávkami. Volba odrůd, které v dané oblasti vykazaly odolnost. Podporovat rozklad rostlinných zbytků. Moření osiva je účinné jen částečně.

SOJA (RF 77-81)

Zjištěn výskyt **viróz (*Viruses*)** pravděpodobně **žluté mozaiky sóji (*Bean yellow mosaic virus*)** v okrese Liberec (Čtveřín, 20. 7.).

Na listech nalezena mozaika, ostře ohraničené drobné žluté skvrny mezi žilkami, pravděpodobně jde o virózu s nepatrným vlivem na výnos plodiny.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF765-81 BBCH)

Zjištěny první slabé výskyty **černě lilku (*Alternaria solani*)** v okrese Semily (Kvítkovice, Turnov, 20. 7.).

Zjištěny silné výskyty **plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*)** v rámci celého okresu Litoměřice, střední až ohniskově silný výskyt na neošetřovaných plochách u drobných pěstitelů v okrese Semily (Volavec 23. 7.) a první výskyty v okresech Česká Lípa (Sezímky, 13. 4.) a Liberec (Březová 14. 7.).

Na listových stoncích se zprvu mohou vyskytnout ojediněle hnědé, zahnívající skvrny. Na listových úkrojcích se objevují první příznaky na okrajích či špičkách: nažloutlé až světle zelené olejovité skvrny, které záhy hnědnou a zasychají. Za vlhkého počasí se skvrny velmi rychle šíří do horních listových pater a zachvacují celé listy a trsy. Na napadených hlízách vznikají na pokožce nepravidelné, často nenápadné, hnědé až olověně šedé skvrny, které se později poněkud propadají. Pod skvrnami se na řezu nachází rezavě hnědé pletivo, neostře ohraničené od pletiva zdravého ("hnědá hniloba"). Tato hniloba později často přechází v hnilobu mokrou (následná infekce bakteriemi), která zničí celou hlízu. **Rozhodující ochranu natě poskytuje nasazení fungicidů. Nat' musí být po celou dobu náletu spor chráněna fungicidním přípravkem. Postřiková jícna musí proniknout dovnitř porostu.**

Zjištěn silný výskyt mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*) v okresech Liberec (Chrastava, 13. 7. a 19. 7.) a Louny (Líšťany, 19. 7.).

Škodí žírem brouků i larev, při přemnožení může docházet k holožírům. Za slunečného počasí v době mezi 9-17 hod. se prochází porostem ve směru výsadby. Při každém průchodu se kontrolují řádky a zaznamenává se počet brouků nebo ohnisek larev. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha. U porostů větších než 10 ha se prochází a prohlíží 0,2 ha. Porost je nutno projít nejméně 4 x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení. Škodlivý výskyt je udáván při překročení hranice 100 brouků nebo 140 ohnisek larev na 1/ha.

Ošetření lze průběžně provádět povolenými přípravky na ochranu rostlin.

CHMEL (RF 63 BBCH)

Zjištěn střední výskyt peronospor chmele (*Pseudoperonospora humuli*) na listech v okrese Litoměřice (Radovesice, Vědomice, 19. 7.).

Mladé výhony jsou menší, listy na nich jsou deformované, drobné. Na spodní straně napadených listů bývá povlak šedého mycelia houby. Na listech starších rostlin se tvoří nejdříve zelenožluté nepravidelné skvrny, které rychle žloutnou a hnědnou, napadené pletivo zasychá. Napadené hlávky jsou otevřeny, listy hnědě zbarvené.

Přímá ochrana se provádí na základě počtu klasovitých výhonů a počtu peronosporových skvrn na listech a podle signalizace postřiku při krátkodobé prognóze. Pro potřebu skutečného chemického ošetření zpracovává rámcovou signalizaci ochranných zásahů podle krátkodobé prognózy Chmelařský institut, s.r.o..

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 76-78 BBCH)

Střední výskyt strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*) na listech byl pozorován u ošetřovaných sadů v okresech Litoměřice (Dobříň, 18. 7.) a Louny (Židovice, 21. 7.) dále byl pozorován střední až silný výskyt na plodech a listech u neošetřovaných výsadeb na mnoha lokalitách celé oblasti.

Patogen napadá listy, květy a plody, zcela výjimečně i letorosty. Na obou stranách čepelí listů vznikají sazovité různě velké skvrny. Postižená místa nekrotizují a silně napadené listy opadávají. Obdobné skvrny i na květech a plodech. Silně napadené květy a malé plody opadávají. Na větších plodech různě velké a utvářené šedočerné skvrny, v důsledku nestejněho růstu postižených a zdravých pletiv dochází k deformacím a praskání plodů. Následně jsou postižené plody napadány hnilobami.

Ochranu je možno provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů. Při preventivní ochraně ošetřujeme průběžně po celou dobu nebezpečí primárních infekcí. Podle lokality a podmínek ošetřujeme od vyrašení do června, v intervalu 5 - 14 i více dní. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu (v období maximální intenzity růstu vývoj 2 - 3 listů týdně) a možnosti použitého fungicidu. Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí (od fenofáze růžového poupěte do cca 1- 2 týdnů po odkvětu). Racionální prevence zohledňuje důsledně průběh počasí. Za suchých period se neošetřuje a ošetří se až před předpokládanou změnou počasí (deštěm). Pokud nastane neočekávaný déšť (proběhne infekce) ošetříme kurativně. Při kurativní (postinfekční) ochraně ošetřujeme až po splnění podmínek pro infekci.

Tento systém vychází z poznání vztahu mezi dobou ovlhčení, teplotou a infekcí (Mills, 1951, La Plant, Jones, 1980). K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, při důsledném dodržování doby kurativní účinnosti.

Střední výskyt obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*) byl pozorován v okrese Česká Lípa (Pavlovice, 18. 7.).

HRUŠEŇ (RF 76)

Zjištěn střední výskyt strupovitosti hrušně (*Venturia pyrina*) v okrese Liberec (Svijanský Újezd, 20. 7.).

Ochrana: viz strupovitost jabloně

Drobné ovoce

RYBÍZ (RF 87)

Zjištěn střední výskyt viróz (*Viruses*) v okrese Liberec (Čtveřín, 20. 7.).

RÉVA VINNÁ (RF 75 BBCH)

Zjištěn první výskyt plísně révy (*Plasmopara viticola*) na listech v okrese Most (Čepirohy, 22. 7.).

Pozorování se provádí při ukončení kvetení a dále v intervalu 14 dní až do 15. 9. Na označených keřích se pozoruje 50 listů a 50 hroznů a určí se stupeň napadení.

Ošetření v období před květem, příp. v době kvetení se provádí, pokud jsou vhodné podmínky pro šíření onemocnění a byly zjištěny první primární výskyty. Za základní ošetření se považují dvě ošetření v období po odkvětu. Dále ošetřujeme dle potřeby až do fáze zaměkání. Počet a intenzita (interval 10-14 dní) závisí na vhodnosti podmínek pro šíření choroby, intenzitě růstu a typu přípravku.

ZELENINA

RAJČE (RF 79-85 BBCH)

první výskyty plísně bramboru (*Phytophthora infestans*) na neošetřených rostlinách u drobných pěstitelů byly průběžně pozorovány v okresech Děčín, Litoměřice, Teplice i Ústí nad Labem.

CELER BULVOVÝ (RF 45 BBCH)

první výskyt septoriové skvrnitosti celeru (*Septoria apiicola*) byl pozorován v okrese Litoměřice (Libotenice, 19. 7.).

ZELÍ (RF 42-45 BBCH)

první výskyt housenek můry zelné (*Mamestra brassicae*) byl pozorován v okrese Ústí nad Labem (Svádov, 12. 7.).

Zjištěn střední výskyt třásněnky zahradní (*Thrips tabaci*) v okrese Litoměřice (Trávčice, 19. 7.).

OKURKA SETÁ (RF 87 BBCH)

Zjištěn první výskyt padlí okurky (*Erysiphe cichoracearum* a *Sphaerotheca fuliginea*), střední výskyt plísně okurky (*Pseudoperonospora cubensis*) a silný výskyt svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*) v okrese Litoměřice (Lounky, Libotenice, 19. 7.).

Za Oblastní odbor Louny zpracoval: Luboš Pomichálek